

مردم شایعات طب سنتی در دوران کرونا را باور می‌کنند؟

20 بهمن 1400

پژوهشگران با انجام یک مطالعه دریافته‌اند که هم شایعات و هم توصیه‌های [طب سنتی](#) به سرعت در بین مردم گسترش می‌یابند و شایعات مرتبط با کووید-۱۹ می‌توانند سلامت مردم را به خطر بیندازد.

به گزارش «مادران و دختران» به نقل از ایسنا، در ایران با شروع همه‌گیری کووید-۱۹، شایعات متعددی نیز در مورد توصیه‌های طب ایران برای درمان و پیشگیری از این بیماری منتشر شد. گسترش شایعاتی مانند این‌که «نوشیدن ادرار باعث ایمن شدن در برابر بیماری کرونا می‌شود»، بی‌اعتمادی به سیستم مراقبت‌های بهداشتی و آسیب به سلامت عمومی جامعه را به همراه داشت.

با وجود این‌که انواع مختلف پزشکی مکمل و جایگزین (مانند طب سنتی و [طب ایرانی](#))، ممکن است رویکردهای جدید و درمان‌های بالقوه‌ای را برای بیماران مبتلا به کووید-۱۹ داشته باشند؛ ولی از سوی دیگر ممکن است شرایط استرس‌زای ناشی از همه‌گیری، همچنین دسترسی زیاد ارائه‌دهندگان طب سنتی به مردم، باعث سوءاستفاده افراد غیر مسئول از طب سنتی شود. در این شرایط شایعات می‌توانند باعث به خطر افتادن زندگی مردم شوند.

همزمان با گسترش چنین شایعاتی، متخصصان طب ایرانی نیز توصیه‌هایی برای مدیریت بیماران کووید-۱۹، مهار بیماری و کاهش سطح استرس در دوران قرنطینه ارائه کردند. در این شرایط، تمایز میان شایعات و توصیه‌های طب ایرانی، به سادگی نیست و تمایز ناقص شایعات و شواهد دقیق می‌تواند باعث ایجاد خطرات جبران‌ناپذیر شود.

بر همین اساس؛ پژوهشگران با انجام یک مطالعه میزان نفوذ توصیه‌های صحیح ارائه‌شده توسط متخصصان طب ایرانی و شایعات مربوط به طب ایرانی را در همه‌گیری کووید-۱۹ مورد بررسی قرار دادند. همچنین رابطه آن‌ها را نیز با میزان ترس عمومی ارزیابی کردند.

این مطالعه اسفندماه ۱۳۹۸ در استان فارس انجام شد و با طراحی یک پرسش‌نامه آنلاین اطلاعات مورد نیاز جمع‌آوری شد. برای طراحی این پرسش‌نامه، فهرستی از رایج‌ترین شایعات مربوط به طب ایرانی تهیه شد. همچنین پژوهشگران با استفاده از پروتکل‌های توزیع‌شده توسط دفتر طب سنتی وزارت بهداشت، فهرستی از توصیه‌های صحیح متخصصان طب سنتی را نیز انتخاب کردند. در پرسش‌نامه از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که آیا توصیه‌ها یا شایعات را شنیده‌اند یا نه و همچنین میزان باور آن‌ها نیز به توصیه یا شایعه نیز مورد سنجش قرار گرفت.

در مجموع ۵۲۳ نفر در مطالعه شرکت کردند. میانگین نمره ترس افراد شرکت‌کننده در مطالعه حدود ۶۵ از ۱۰۰ بود و تقریباً ۹۹ درصد از جمعیت مورد مطالعه، حداقل یکی از شایعات یا توصیه‌های طب

ایرانی را شنیده بودند و تنها نزدیک به هفت درصد از شرکت‌کنندگان با شایعات مخالف بودند. از جمعیت مورد مطالعه، ۹۹ درصد، حداقل یک توصیه را شنیده بودند، اما تنها نزدیک به سه درصد از افراد با توصیه‌های متخصصان طب ایرانی مخالف بودند.

بررسی‌های این مطالعه نشان داد که سطح ترس ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹ بین شرکت‌کنندگان، بیش از ۶۵ درصد بود و میزان نفوذ توصیه‌ها یا شایعات مربوط به طب ایرانی بسیار بالا بوده است. اهمیت این ضریب نفوذ بالا این است که رایج‌ترین ابزار برای دریافت اطلاعات طب ایرانی و اخبار مربوط به همه‌گیری کووید-۱۹، رسانه‌های اجتماعی بوده و اطلاعات دریافتی از کانال‌های تلویزیونی و رادیویی ملی یا ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی منجر به کاهش پذیرش شده است.

به گفته پژوهشگران این مطالعه؛ سطح ناکافی [سواد سلامت](#) ممکن است توضیح دهد که چرا مردم در شرایط همه‌گیری به چنین اطلاعاتی به این راحتی اعتماد می‌کنند. ارائه اطلاعات دقیق در زمان مناسب به مخاطبان صحیح یکی از اولویت‌های یک نظام سلامت است. اگر این روند به خوبی انجام شود، اعتماد مردم نسبت به نظام سلامت افزایش می‌یابد.

بررسی میانگین امتیاز و درصد مخالفت با توصیه‌ها یا شایعات مرتبط با طب ایرانی در مورد کووید-۱۹ و با در نظر گرفتن میزان موافقت‌ها یا مخالفت‌ها نشان می‌دهد که تعداد قابل توجهی از شرکت‌کنندگان با شایعات موافق هستند، اما با توصیه‌ها مخالف هستند.

این محققان توصیه می‌کنند که با انجام اقداماتی از جمله توسعه روابط عمومی هوشمند و پویا، به‌کارگیری آموزش مجازی با استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد، توصیه‌ها و رد شایعات رایج، می‌تواند در کاهش ترس و کاهش نفوذ شایعات در جامعه مفید باشد. علاوه بر این، معرفی توصیه‌های آکادمیک مبتنی بر شواهد برگرفته از کتاب‌های معتبر طب ایرانی در گزارش‌ها، مطالعات و کارآزمایی‌های بالینی ضروری به نظر می‌رسد.

نتایج این مطالعه حاکی از آن است که استفاده از طب ایرانی ممکن است در مدیریت همه‌گیری کووید-۱۹ مفید باشد، مشروط بر اینکه انقلابی در اشتراک‌گذاری داده‌ها رخ دهد.

در انجام این تحقیق حسین مولوی وردنجانی و سید تقی حیدری پژوهشگران مرکز تحقیقات سیاست‌گذاری سلامت دانشگاه علوم پزشکی شیراز، بهزاد دوران از دانشکده ریاضیات و آمار دانشگاه کانتربری نیوزلند و مهدی پاسالار از [مرکز تحقیقات طب سنتی](#) و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، با یکدیگر مشارکت داشتند.

یافته‌های این مطالعه، به صورت مقاله علمی با عنوان «بررسی مقطعی طب ایرانی و همه‌گیری کووید-۱۹ در ایران: شایعات و توصیه‌ها» در نشریه Integrative Medicine Research منتشر شده است.